

Η σημασία της τεχνολογικής αλλαγής

Δρ Ιωάννα Καστέλλη

Ένα παράδοξο της οικονομικής θεωρίας

- Όλοι αναγνωρίζουν τη σημασία της τεχνολογικής αλλαγής στην εξέλιξη του καπιταλισμού αλλά η ορθόδοξη οικονομική σκέψη την εκλαμβάνει ως εξωγενή, «μάννα εξ ουρανού».
- Οι λόγοι:
 - Η ερμηνεία του μαύρου κουτιού
 - Η έλλειψη ποσοτικών στοιχείων
 - Η εμμονή των οικονομολόγων του πρώτου μισού του 20^{ου} αι. στα προβλήματα της απασχόλησης και των επιχειρηματικών κύκλων

Παγκοσμιοποίηση και τεχνολογική αλλαγή: μια αμφίδρομη σχέση

- Η παγκόσμια αγορά δημιουργεί ευκαιρίες για ανάπτυξη τεχνολογιών και εξαγωγή προϊόντων και υπηρεσιών από τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (demand pull effect)
- Η παγκόσμια αγορά διευρύνει τις δυνατότητες αξιοποίησης υπάρχουσας τεχνολογίας (εισαγωγή κεφαλαιουχικών αγαθών, προϊόντων τεχνολογικής έντασης) αλλά και τις τεχνολογικές ασυμμετρίες
- Οι πολυεθνικές βοήθησαν στην εισαγωγή τεχνολογίας στις λιγότερο αναπτυγμένες οικονομίες
- Εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, τεχνολογικές και ερευνητικές υποδομές, απαιτητικοί χρήστες, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης επιτρέπουν την αξιοποίηση των ευκαιριών που δημιουργεί η ζήτηση.

Παγκοσμιοποίηση και τεχνολογική αλλαγή: μια αμφίδρομη σχέση (συν.)

- Στο επίπεδο της επιχείρησης: η επιταγή της καινοτομίας.
- Αλλαγές στον παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας με την ανάπτυξη «οριζόντιων» τεχνολογιών (ΤΠΕ, βιοτεχνολογίες) και τη διαμόρφωση νέων αγορών
- Οι ΤΠΕ επιτάχυναν την παγκοσμιοποίηση (ευκολία και ταχύτητα στη διασύνδεση, δικτύωση και επικοινωνία)
- Οι ΤΠΕ βοήθησαν στην ανάπτυξη και αυτονόμηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Η σημασία της τεχνολογικής αλλαγής στο επίπεδο της εθνικής οικονομίας

- Παράγοντας αύξησης στους ρυθμούς παραγωγικότητας της οικονομίας
- Παράγοντας βελτίωσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας
- Ωφέλειες όχι μόνο από τη δημιουργία αλλά και από τη διάχυση της τεχνολογίας
- Η τεχνολογική αλλαγή και διάχυση απαιτούν / λειτουργούν συμπληρωματικά με κοινωνικούς, θεσμικούς και οργανωτικούς μετασχηματισμούς

Η σημασία της τεχνολογικής αλλαγής στο επίπεδο της επιχείρησης και του κλάδου

- Η επιχείρηση αποκτά δύναμη αγοράς:
 - επηρεάζει τον ανταγωνισμό
 - διαμορφώνει νέες ευκαιρίες επιχειρηματικής δραστηριότητας
 - ελέγχει την περαιτέρω ανάπτυξη τεχνολογικών γνώσεων και ικανοτήτων
- Στο κλαδικό επίπεδο
 - επίδραση στις επιμέρους επιχειρήσεις και στο μεταξύ τους ανταγωνισμό
 - επίδραση μέσω των προμηθευτών και αγοραστών
 - επίδραση στην ίδια τη δυναμική των κλάδων με δημιουργία νέων ή απαξίωση υπαρχόντων

Τεχνολογία και ανταγωνιστικότητα

Από την

- Ανταγωνιστικότητα τιμών ή κόστους

στην

- Τεχνολογική ανταγωνιστικότητα (Schumpeter)

στην

- Ανταγωνιστικότητα ικανοτήτων (capacity competitiveness): βασίζεται στην ικανότητα αξιοποίησης της τεχνολογίας

και την

- Ανταγωνιστικότητα ζήτησης (demand competitiveness): βασίζεται στην ικανότητα μιας χώρας να αξιοποιεί τις μεταβολές στη διάρθρωση της ζήτησης και να ανταποκρίνεται στις τάσεις της εγχώριας και διεθνούς ζήτησης.